

वा०रा०

॥ ४८ ॥

इतीति ॥ अतीव अत्यर्थं ॥ हृदयस्य हृदयपुंडरीकवर्त्यात्मनः मनसोतःकरणस्यच विदारणं पीडाजनकं शुश्रुवान् शुश्राव ॥ महान्नरपतिः सार्वभौमइतियावत् ॥ महात्मा महाबुद्धिः व्यथितमनाः मूर्छितचित्तः अभवत् ॥ अवस्थातुमशक्तः आसनात्प्रचंचालच निःसंज्ञःपपातेत्यर्थः ॥ २२ ॥ इतिरामाभिरामेश्रीरा०रा०वा०बा०एकोनविंशःसर्गः ॥ १९ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ तदिति ॥ निःसंज्ञइव निष्प्राणइव रामे प्राकृतत्वबुध्याराक्षसेभ्योभयसंभावनया दानप्रतिज्ञयाच व्याकुलत्वान्मूर्छितइत्यर्थः ॥ ततः संज्ञावान्नतमूर्छइदंक्ष्यमाणमब्रवीत् ॥ १ ॥ ऊनेति ॥ किंचिदूनानि षोडशवर्षाण्यस्यसः इदंचयुद्धायोग्यत्वंप्रतिपादितं ॥ षोडशवर्षःक्षत्रियकुमारएवकवचधरोयुद्धार्हइतिशास्त्रादितिकतकृतः ॥ अन्येतु ऊनषोडशवर्षशब्दस्य द्वादशवर्षइत्यर्थः ॥ कौशिकयागरक्षणार्थमागतस्यरामस्य वयोविशेषमुद्दिश्य ॥

इतिसहृदयमनोविदारणंमुनिवचनंतदतीवशुश्रुवान् ॥ नरपतिरभवन्महान्महात्माव्यथितमनाःप्रचंचालचासनात् ॥ २२ ॥ इत्यार्षे श्रीरा०वा०बा०एकोनविंशःसर्गः ॥ १९ ॥ ॥ ७ ॥ ॥ ७ ॥ तच्छ्रुत्वा राजशार्दूलो विश्वामित्रस्यभाषितं ॥ मुहूर्तमिव निःसंज्ञः संज्ञावानिदमब्रवीत् ॥ १ ॥ ऊनषोडशवर्षो मे रामो राजीवलोचनः ॥ न युद्धयोग्यतामस्य पश्यामि सहस्रक्षसैः ॥ २ ॥ इयमक्षौहिणी सेनायस्याहंपतिरीश्वरः ॥ अनया सहितो गत्वा योद्धाहंतैर्निशाचरैः ॥ ३ ॥ इमेशूराश्च विक्रान्ता भृत्या मेऽस्रविशारदाः ॥ योग्यारक्षोगणैर्योद्धुनरामं नेतुमर्हसि ॥ ४ ॥

बालोद्वादशवर्षोयमकृतास्त्रश्वराघवइत्यारण्यकाडिरावणंप्रतिमारीचोक्तेरित्याहुः ॥ आरण्ये ॥ बालोषोडशवर्षोयमित्येवपाठोरावणस्यभयातिशयार्थंवा मारीचस्यात्युक्तिःसाइतिकतकाशयः ॥ २ ॥ इयमिति ॥ एकोरथोगजश्चैकोनराःपंचपदातयः ॥ त्रयश्चतुरगास्तज्ज्ञैःपत्तिरित्यभिधीयते ॥ पत्तितुत्रिगुणामेकंविदुःसेनामुखंबुधाः ॥ त्रीणिसेनामुखान्येकोगुल्मइत्यभिधीयते ॥ त्रयोगुल्मागणोनामवाहिनीतुगणास्त्रयः ॥ स्मृतास्तिस्त्रस्तुवाहिन्यःपूतनेतिविचक्षणैः ॥ चमूस्तुपूतनास्तिस्त्रश्चस्तिस्त्रस्त्रनीकिनी ॥ अनीकिनीदशगुणांप्रादुरक्षौहिणींबुधाइति ॥ यस्याहमितिसंधिरार्षः ॥ पतिःपालकः ईश्वरः स्वामी योद्धेत्यस्यअस्मीतिशेषः ॥ ३ ॥ ४ ॥

वा०कां०

॥ ४८ ॥